

PROCEDURY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ POLITYKI KONKURENCJI

KOMISJA

POMOC PAŃSTWA — REPUBLIKA CZESKA

Pomoc państwa nr C 19/07 (ex N 32/07) — Ubezpieczenie krótkoterminowych kredytów eksportowych dla MŚP od ryzyka braku zapłaty należności — spółka Export Guarantee and Insurance Corporation (EGAP)

Zaproszenie do zgłaszania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 traktatu WE

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2007/C 205/09)

Pismem z dnia 27 czerwca 2007 r., zamieszczonym w języku oryginału na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Republikę Czeską o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 88 ust. 2 traktatu WE dotyczącego wyżej wspomnianego środka pomocy.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi w terminie jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i następującego po nim pisma. Uwagi należy kierować do Kancelarii ds. pomocy państwa w Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji Komisji Europejskiej na następujący adres lub numer faksu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State aid Greffe
B-1049 Brussels
Faks: (32-2) 296 12 42.

Otrzymane uwagi zostaną przekazane władzom Republiki Czeskiej. Zainteresowane strony zgłaszające uwagi mogą wystąpić z odpowiednio umotywowanym pisemnym wnioskiem o objęcie ich tożsamości klauzulą poufności.

TEKST STRESZCZENIA

Opis środka, w odniesieniu do którego Komisja wszczyną postępowanie

Republika Czeska zamierza zapewnić czeskim małym i średnim przedsiębiorstwom ubezpieczenie krótkoterminowych kredytów eksportowych (zwane dalej „UKKE”) za pośrednictwem państwowej agencji kredytów eksportowych zwanej EGAP (Export Guarantee and Insurance Corporation).

EGAP jest agencją kredytów eksportowych Republiki Czeskiej prowadzącą samodzielną działalność na własny rachunek. Na mocy właściwej ustawy, realizacja zobowiązań spółki jest gwarantowana przez państwo⁽¹⁾. Ryzyko wynikające z wszystkich ubezpieczonych kredytów pokrywane jest przez specjalny fundusz, gwarantujący możliwość wywiązania się przez spółkę ze zobowiązań wynikających z jej działalności. Środki tego funduszu pochodzą ze składek ubezpieczeniowych, zysków a także kwoty przydzielonej z budżetu państwa.

EGAP będzie pełnić rolę ubezpieczyciela ponoszącego wszystkie rodzaje ryzyka kredytowego i wypłacającego odszkodowania

ubezpieczającym. EGAP będzie dostarczać czeskim MŚP produkty ubezpieczeniowe poprzez prywatnych pośredników działających na tym rynku. Pośrednik, którym może zostać każda handlowa spółka ubezpieczeniowa, będzie sprzedawać umowy ubezpieczeniowe i zarządzać tymi umowami w zamian za prowizję odpowiadającą poniesionym kosztom oraz rozsądnej marży, obliczonej według stopy zysku na poziomie [...] (*) %.

Wspierając ten segment rynku ryzyka kredytowego Republika Czeska pragnie stworzyć podstawy dla rozwoju niezależnego prywatnego rynku ubezpieczeń kredytowych dla MŚP.

Program UKKE skierowany jest do czeskich MŚP, których całkowite roczne obroty eksportowe nie przekraczają kwoty 2 mln EUR (zwanych dalej „MŚP < 2 mln”). Nie będzie natomiast wymogów co do minimalnych obrotów lub minimalnej liczby klientów. Szacuje się, że z programu skorzysta 501-1 000 beneficjentów. Ubezpieczenie obejmuje ryzyko braku zapłaty należności za wysłany towar lub zrealizowaną usługę z odroczonego terminem płatności.

⁽¹⁾ Zob. pkt 2.5. Podstawa prawna.

^(*) Informacje poufne.

Zdaniem czeskich władz, czeski rynek UKKE dla MŚP charakteryzuje bardzo niska podaż, ze względu na bardzo mały stopień dywersyfikacji portfeli klientów tych przedsiębiorstw i niewielką ilość nabywców (rodzajów ryzyka) oraz niewielkie kwoty ubezpieczeń, a tym samym niską wysokość pobieranych składek. Ponadto brak specjalistycznej wiedzy finansowej po stronie właścicieli i kadry zarządzającej oraz niezajomość metod ubezpieczenia od ryzyka kredytowego podnosi koszty administracyjne i marketingowe związane z dotarciem do licznych i bardzo rozproszonych małych i średnich przedsiębiorstw celem wyjaśnienia im korzyści związanych z takimi ubezpieczeniami. W związku z tym prywatni ubezpieczyciele kredytowi uznają rynek MŚP < 2 mln za nieopłacalny.

Program ubezpieczeń opiera się na ustawie nr 23/2006 Sb., w której uwzględniono zasady wprowadzone poprzez zmianę komunikatu Komisji do państw członkowskich przedstawionego na mocy art. 93 ust. 1 Traktatu WE o zastosowaniu art. 92 i 93 Traktatu do ubezpieczeń krótkoterminowych kredytów eksportowych (zwanego dalej „komunikatem”).

Środek ma być stosowany przez dwa lata od daty zatwierdzenia przez Komisję.

Czeskie władze potwierdziły, że program będzie oparty na zasadzie samofinansowania ze składek ubezpieczeniowych opłacanych przez ubezpieczone przedsiębiorstwa. Zdaniem czeskich władz program będzie funkcjonował bez korzystania z zasobów państwowych.

Ocena środka

W ramach środka istnieją dwie grupy beneficjentów, które mogą otrzymać pomoc państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE: ubezpieczone MŚP oraz pośrednicy, którzy otrzymają zwrot kosztów zarządzania programem. Republika Czeska zgłosiła omawiany środek jako pomoc. Środek pomocy należy do zakresu art. 87 ust. 1 Traktatu WE, jeżeli spełnione jest łącznie pięć kryteriów.

Jeżeli chodzi o pośredników, środek zdaje się nie zapewniać zainteresowanym pośrednikom żadnych korzyści z zasobów państwowych, ponieważ koszty pośrednictwa ponoszą klienci płacący wyższe — odpowiadające stawkom rynkowym — składki ubezpieczeniowe. W związku z tym omawiany środek nie wydaje się zapewniać pomocy państwa w rozumieniu art. 87 ust. 1 WE na rzecz pośredników.

Jeżeli chodzi o pomoc udzielaną MŚP, to chociaż EGAP funkcjonuje na racjonalnych zasadach handlowych, nie można z góry wykluczyć, że jej działalność nie będzie wymagała zaangażowania zasobów państwowych. Zgodnie z podstawą prawną EGAP, zasoby państwowe mogą być wykorzystane jako gwarancja pokrycia ryzyka finansowego związanego z jej działalnością. Ponadto, zgodnie z tą samą podstawą prawną, EGAP zobowiązana jest przyczynić się do realizacji polityki gospodarczej państwa mającej na celu rozwój rynku ubezpieczeń kredytowych. Tym samym środki wdrażane przez EGAP w ramach realizacji powyższej polityki, w tym omawiany środek, można przypisać państwu.

Środek ten zapewni MŚP < 2 mln możliwość korzystania z UKKE na warunkach niemożliwych obecnie do uzyskania na

rynku. Chociaż środek ma być oparty na zasadzie samofinansowania, nie można wykluczyć także niekorzystnego scenariusza, w którym program przyniesie straty. Będą one musiały zostać pokryte przez państwową agencję EGAP. W związku z tym, na obecnym etapie nie można wykluczyć, że program zapewni przewagę korzystającym z niego MŚP.

Miałyby ona charakter selektywny, ponieważ dotyczyłaby MŚP, których roczne całkowite roczne obroty eksportowe nie przekraczają 2 mln EUR.

Ponieważ ma ona związek z ubezpieczeniem kredytów eksportowych, może wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

Aby ustalić, czy zgłoszony środek ma negatywny wpływ na konkurencję na istniejącym prywatnym rynku ubezpieczeń, Komisja zbadała go w świetle komunikatu.

Republika Czeska pragnie zastosować klauzulę wyłączającą pozwalającą na zastosowanie nierynkowych rodzajów ryzyka, zgodnie z 2.5 komunikatu; jednocześnie w pkt 4.4 komunikatu zwrócono uwagę na fakt, że w niektórych krajach może przejściowo brakować możliwości pokrycia rodzajów ryzyka związanych z rynkowymi kredytami eksportowymi przez prywatnych ubezpieczycieli kredytów eksportowych albo przez publicznych lub wspieranych ze środków publicznych ubezpieczycieli takich kredytów działających na własny rachunek. Dlatego też takie rodzaje ryzyka mogą zostać tymczasowo uznane za nierynkowe.

Państwa członkowskie, które pragną powołać się na klauzulę wyłączającą zgodnie z pkt 2.5 komunikatu muszą wykazać, że nie ma możliwości pokrycia tych rodzajów ryzyka w ramach prywatnego rynku ubezpieczeniowego, przedstawiając sprawozdanie na temat rynku oraz przedkładając odpowiednie dowody pochodzące od dwóch znanych, międzynarodowych ubezpieczycieli kredytów eksportowych, jak również krajowego ubezpieczyciela kredytów. Muszą one również dostarczyć opis warunków obowiązujących w przypadku nierynkowych rodzajów ryzyka i odpowiednio dostosować kwotę składek do takich rodzajów ryzyka do stawek pobieranych w innych państwach przez ubezpieczycieli kredytów eksportowych.

Zgodnie z treścią zgłoszenia, w produkcie ubezpieczeniowym dla MŚP oferowanym w ramach programu wysokość składek dostosowano do poziomu obowiązującego w innych państwach. Stało się tak dzięki uwzględnieniu przy obliczaniu składki: 1) poziomu strat, który według danych posiadanych przez czeskie władze nie różni się od poziomu strat wszystkich przedsiębiorstw, 2) wyższego poziomu wydatków, uwzględniającego wyższe koszty marketingu i zarządzania oraz 3) stopy zysku. Tak obliczane składki pokrywają w pełni spodziewane koszty programu ubezpieczeń.

W zgłoszeniu zabrakło jednak dowodów przedłożonych przez dwóch znanych międzynarodowych ubezpieczycieli kredytów eksportowych. Nie dostarczyli oni odpowiednich oświadczeń, o które zwróciły się czeskie władze. W związku z powyższym Komisja wszczyną postępowanie przewidziane w art. 88 ust. 2 WE, ponieważ ma wątpliwości, czy faktycznie nie ma możliwości ubezpieczenia omawianych rodzajów ryzyka na prywatnym rynku ubezpieczeniowym lub oferowane też możliwości te są niewystarczające.

Komisa zwraca się zatem do zainteresovaných osob třech o zgłaszanie swoich uwag, w terminie jednoho miesiřca od daty publikacji streszczenia niniejszego pisma w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*. Informacje te powinny wskazywać w szczegřolności:

- dowody określajřce zakres i dostępnřść ubezpieczeń krřtko-terminowych kredytřw eksportowych dla MSP, ktřrych cřkřwite roczne obroty eksportowe nie przekraczajř 2 mln EUR, w tym warunki zawierania takich ubezpieczeń oraz
- na ile zakres dostępu takich przedsięwzięt do powyższych ubezpieczeń mořna uznać za wystarczajřcy, biorřc pod uwagę, że zazwyczaj przedsięwzięt te dysponujř niedostatecznie zdywersyfikowanym portfelem klientřw a dotarcie do nich wymaga poniesienia dodatkowych kosztřw marketingowych.

TEKST PISMA

„1. POSTUP

- (1) Āeskř republika oznřmila prostřednictvřm registrovanřho e-mailu ze dne 12. ledna 2007, ktřrř Komise evidovala ten samř den, vřše uvedené opatření podpory z důvodu právní jistoty. Oznřmenř bylo doplnřno zprřvou zahrnujřcí odůvodnřní třkajřcí se existencí trřního selhřní na trhu pojiřtění krřtkodobřch exportních řvěřř pro malř a střední podniky [MSP (2)] v Āeskř republice.
- (2) Dopisy ze dne 20. řnora 2007 a 11. kvřtna 2007 pořřdala Komise o dodatečné informace o tomto opatření. Āeskř orgřny odpovřděly dopisy ze dne 16. března 2007 a 24. kvřtna 2007, jeř byly evidovřny ve stejné dny.

2. POPIS OPATŘENÍ

2.1 Předmět

- (3) Pomocř oznřmenřho opatření zamřřší Āeskř republika poskytovat pojiřtění krřtkodobřch vřvoznřch řvěřř Āeskřm MSP prostřednictvřm oficiřlnř nřrodnř agentury pro vřvoznř řvěřř, jeř se nazřvř EGAP (Exportnř garanční a pojiřřovací spoleĀnost), jeř bude Āeskřm MSP poskytovat pojiřřovací produkty prostřednictvřm soukromřch zprostředkovatelř.
- (4) V důsledku skuteĀnosti, že EGAP je oficiřlnř agenturou Āeskř republiky pro vřvoznř řvěřř, je jeř Āinnost upravena zvlřřtnřm právnřm předpisem, a to sice zřkonem ř. 58/1995 Sb., o pojiřřovřní a financovřní vřvozu se střtnř podporou, ve znřní pozdějšch předpisř. Za jeř zřvazky a přetrvřvajřcí rizika ruĀř střt v souladu s vřše uvedenřm zřkonem. Aby byla zajiřřena platebnř schopnost, opřř se spoleĀnost o zvlřřtnř fond, jenř se sklřdř z přřjmu z pojiřtnřho, rozdělenřho zisku a přřspřvkř ze střtnřho rozpoĀtu.

(2) Jak je vymezeno doporuĀenřm Komise ze dne 6. kvřtna 2003, pokud jde o definici velmi malřch, malřch a střednřch podnikř (oznřmenř pod řislem K (2003) 1422), řř. vřst. C 124, 20.5.2003, s. 36–41.

- (5) Od roku 2001 vřak EGAP nezřskala řždné přřspřvky ze střtnřho rozpoĀtu. Kromř toho EGAP od svřho zalořenř v roce 1992 nemusela pouřřt prostředky vyĀlenřné ze střtnřho rozpoĀtu. Vřdy pracovala v souladu se zřsadou rentability, tedy vřechny jeř nřklady, vřdaje a pojiřtnř plnřnř byly hrazeny z přřjmu z pojiřtnřho a ze zřskř.
- (6) Co se třče uvedenřho opatření, je pojiřtnř Āinnost EGAP provřdřna v spolupřřci s komerĀnřmi pojiřřovřcřmi spoleĀnostmi. Zřvazky uzavřřř EGAP, jeř jednř jako pojiřitel, přřčemř nese veřkerř řvěřřvř rizika a vřplaty pojiřtnřch udřlostř vřĀi pojiřtnřkřm, zatřmco komerĀnř pojiřřovny budou za zprostředkovatelskou provizi, jeř odrřřř souvisejřcí nřklady, zprostředkovřvat a spravovat pojiřtnř smlouvy.
- (7) Podporou tohoto segmentu trhu s pojiřřenřm řvěřř zamřřř Āeskř republika zapojit soukromř pojiřřovny jakořto zprostředkovatele, aby byl polořen zřklad pro samostatnř soukromř trh s pojiřřenřm krřtkodobřch vřvoznřch řvěřř pro MSP.

2.2 Cřlově spoleĀnosti

- (8) Adresřty opatření jsou Āeskř MSP, jeichř celkovř roĀnř vřvoznř obrat nepřřsahuje 2 miliony EUR (dřle jen ,MSP < 2m'). Třmto opatřenřm bude podpořeno zhruba 501 ař 1 000 přřjemcř.

2.3 ObĀodnř podmřnky pojiřřovřřho produktu

- (9) Āeskř republika zamřřř poskytnout pojiřřenř krřtkodobřch vřvoznřch řvěřř pro MSP < 2m proti riziku nezaplacenř prostřednictvřm svř oficiřlnř agentury pro vřvoznř řvěřř EGAP. Pojiřřenř pokrřvř rizika nezaplacenř pohledřvek za dodřvky zbořřř a/nebo sluřby na řvěřř.
- (10) Pojiřřovřcř produkt nabřzenř EGAP MSP < 2m, takzvanřm ‚B-MSP‘, přřbřřř zjednoduřenřm zpřřsobem prvky techniky a postupř pouřřivanřch přř sprřvř komerĀnřho pojiřřenř řvěřř.
- (11) Pojiřtnř sazba pro tyto produkty se vypoĀitřvř přřpoĀtenřm nřkladř specifickřch pro MSP k přřmřrně komerĀnř pojiřtně sazbě, coř vede k vřjšřm ‚vřdajřm na pojiřtně‘.

2.4 Prodej přřs soukromě zprostředkovatele

- (12) EGAP zamřřř prodřvat tento produkt skřze komerĀnř pojiřitele řvěřř, kteřř budou vystupovat v řloze zprostředkovatelř. Tento reřim bude otevřenř pro vřechny pojiřitele řvěřř, kteřř jsou Āinnř nebo v budouĀnosti vstoupř na Āeskř trh s pojiřřenřm řvěřř a budou ochotnř a schopnř plnit řkoly, kteřř jsou oĀekřvřny od zprostředkovatelř.
- (13) EGAP bude likvidovat pojiřtně udřlosti a vyplřcet pojiřtnřkřm pojiřtně plnřnř. Kromř toho bude EGAP iniciativně provřdřt dalřř marketingově Āinnosti, jeř se třkajř tohoto segmentu.
- (14) Zprostředkovatelř budou zodpovřdnřř za marketing a prodej produktř a vřbřr pojiřtnřho, přřčemř přř třĀto Āinnostech budou pouřřvat vlastnř infrastrukturu a vybavenř. Pojiřřenř budou prodřvat ve jměnu a na řĀet EGAP.

- (15) Zprostředkovatelé budou zodpovědní za činnosti obvyklé pro přímé pojistitele úvěrů. Toto bude kromě jiného zahrnovat skutečnost, že MSP < 2m budou pojišťováni jen na základě analýzy jejich ekonomické a finanční situace.
- (16) Toto uspořádání zahrnuje také důležité zjednodušení ve srovnání se standardními pojišťovacími smlouvami, totiž skutečnost, že platby pojistného budou vypočítávány na základě celkových objemů obratu (příčemž měsíční hlášení o vývozním obratu budou MSP předávat zprostředkovatelům) namísto uzavírání jednotlivých pojistných smluv pro jednotlivé smlouvy.
- (17) EGAP obdrží celou částku pojistného a zaplatí zprostředkovatelům za jejich služby provizi ve formě podílu z vybraného pojistného, přičemž budou vzaty v úvahu náklady na distribuci a správu.

2.5 Prováděcí subjekt

- (18) EGAP je agenturou pro vývozní úvěry České republiky jednající svým jménem a na svůj účet. Za její závazky ručí v souladu s příslušným zákonem ⁽³⁾ stát. Hodnota rizika za všechny pojištěné úvěry je krytá ze zvláštního fondu, který zaručuje platební schopnost pojišťovací společnosti při plnění závazků, jež plynou z její činnosti. Fond je složen z příjmů z pojistného, zisků, jakož i příspěvků ze státního rozpočtu.

2.6 Právní základ

- (19) Pojistný systém je založen na zákoně č. 23/2006 Sb. (jenz odráží pravidla zavedená změnou sdělení č. 281 C 1997 Komise členským státům, kterým se použijí články 92 a 93 Smlouvy na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů ⁽⁴⁾), který byl změněn zákonem č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou a o změně zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů.

2.7 Trvání

- (20) Trvání opatření je omezeno na dva roky od schválení Komisí.

2.8 Zdroje

- (21) České orgány potvrdily, že systém se bude sám financovat pojistným, jež bude vybíráno od pojištěných společností. Z tohoto důvodu nebudou podle českých orgánů do systému zapojeny státní zdroje.

3. POSOUZENÍ

- (22) Jsou dány dva druhy možných příjemců státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, a sice pojištěné MSP a zprostředkovatelé, kterým budou hrazeny náklady na správu systému.

3.1 Podpora MSP

- (23) Aby opatření spadalo do oblasti působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy, musí být současně splněna čtyři kritéria:
- opatření musí zahrnovat použití státních zdrojů,
 - opatření musí znamenat udělení selektivní výhody příjemci,
 - opatření musí ovlivnit obchod mezi členskými státy,
 - opatření musí hrozit narušit hospodářskou soutěž.
- (24) Ačkoliv je systémem, který je rentabilní za komerčních podmínek, účast státních zdrojů prostřednictvím EGAP nemůže být předem vyloučena. Jak je stanoveno v právním základě EGAP, jsou státní zdroje dostupné jakožto záruka za finanční riziko EGAP. Kromě toho je EGAP podle svého právního základu povinna provádět státní hospodářskou politiku pro rozvoj trhu pojištění úvěrů. Opatření, včetně tohoto, která EGAP uskutečňuje za účelem provádění této hospodářské politiky, jsou proto přičitatelná státu.
- (25) Za účelem posouzení, zdali opatření představuje selektivní zvýhodnění, ovlivňuje hospodářskou soutěž na stávajícím soukromém pojišťovacím trhu a obchod mezi členskými státy, přezkoumala Komise uvedené opatření podle *Sdělení Komise členským státům na základě čl. 93 odst. 1 Smlouvy o ES, kterým se použijí články 92 a 93 Smlouvy na krátkodobé pojištění vývozních úvěrů* ⁽⁵⁾ (dále jen „sdělení“).

3.1.1 Dodržení ustanovení sdělení

- (26) Bod 2.5 sdělení definuje „obchodovatelná rizika“ jako rizika veřejných a neveřejných dlužníků se sídlem v zemích uvedených v příloze sdělení. Finanční výhody ve prospěch pojistitelů vývozních úvěrů pro obchodovatelná rizika jsou obvykle zakázány.
- (27) Uvedené opatření poskytuje veřejnou podporu pro pojištění rizika dlužníků sídlících ve všech zemích. Pokud země nejsou uvedeny v příloze sdělení, jsou rizika ve smyslu sdělení „neobchodovatelná“ a veřejná podpora pro jejich pojištění je v souladu se sdělením.
- (28) Podle bodu 2.5 sdělení se rizika dlužníků se sídlem v zemích, jejichž výčet je podán v příloze sdělení, přechodně považují za neobchodovatelná, za předpokladu a v té míře, ve které ve členském státě neexistuje soukromý pojišťovací trh a pokud je podstoupí malé a střední podniky, jejichž celkový roční obrat vývozu nepřesáhne 2 miliony EUR. Bod 4.4 sdělení zohledňuje skutečnost, že v některých zemích může být krytí obchodovatelných rizik vývozních úvěrů ze strany soukromých pojistitelů vývozních úvěrů i ze strany veřejných nebo veřejně podporovaných pojistitelů vývozních úvěrů, kteří poskytují krytí na vlastní účet, dočasně nedostupné. Tato rizika mohou proto být také považována za neobchodovatelná.

⁽³⁾ Viz bod 2.5 – Právní základ.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 325, 22.12.2005, s. 22–23.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 281, 17.9.1997, s. 4–10, ve znění Úř. věst. C 217, 2.8.2001, s. 2–3 a Úř. věst. C 325, 22.1.5.2005, s. 22–23.

(29) Členské státy, které si přejí použít této únikové doložky, musí prokázat, že krytí rizik je na soukromém pojišťovacím trhu nedostupné a předložit příslušné důkazy od dvou známých mezinárodních pojišťitelů vývozních úvěrů, jakož i národního pojišťitele úvěrů. Kromě toho přizpůsobí státem podporovaní pojišťitelé vývozních úvěrů své pojistné sazby pro tato neobchodovatelná rizika v nejvyšší možné míře sazbám jinak účtovaným pojišťiteli vývozních úvěrů pro obdobná rizika a poskytnou popis podmínek, které veřejně podporovaný pojišťitel vývozních úvěrů hodlá použít pro krytí daných rizik.

3.1.2 Nedostupnost nebo nedostatečnost krytí na soukromém pojišťovacím trhu pro MSP

(30) V souladu se zprávou o trhu v příloze oznámení je soukromý trh s pojištěním krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP charakterizován závažným nedostatkem nabídky. Existuje několik překážek přístupu MSP ke komerčnímu pojištění krátkodobých vývozních úvěrů:

a) Pojištění je často spojeno s malým počtem kupujících nebo dokonce s jediným kupujícím, a proto klientela českých MSP a obzvláště malých podniků není dostatečně diverzifikovaná, aby pro pojišťitele představovala přijatelnou úroveň rizika.

b) Objem pojištěných úvěrů je ve srovnání s velkými společnostmi malý a v důsledku této skutečnosti jsou vybrané částky pojistného vzhledem k výše zmíněným rizikům příliš malé na to, aby byly ekonomicky odůvodnitelné.

c) Majitelé nebo ředitelé uvedených MSP často nedisponují řádnými finančními znalostmi a nejsou obeznámeni s metodami pojištění úvěrového rizika.

d) Z těchto důvodů přináší kontakt se široce rozptýlenými malými a středními podniky a vysvětlení výhod pojištění krátkodobých vývozních úvěrů dodatečné marketingové náklady.

e) Celkově lze shrnout, že správní náklady a příjem z pojistného z pojistných smluv krátkodobých vývozních úvěrů v segmentu MSP vytvářejí „neekonomičnost z rozsahu“. Správní náklady jsou vysoké (viz bod d)) a jsou rozloženy na příjem z pojistného, jež sestává z relativně malých částek, které jsou důsledkem malých objemů obchodu MSP.

(31) Paradoxně nemají MSP, jež jsou v důsledku své nízké likvidity při selhání svých exportních transakcí velmi zranitelné, přístup k pojistnému krytí, jež by snížilo jejich tržní rizika.

(32) Podle přílohy oznámení je segment MSP u pojištění krátkodobých vývozních úvěrů považován komerčními pojišťovny v důsledku nedostatečného rozložení kupujících/rizika, vysokých marketingových nákladů a neekonomičnosti z rozsahu za neziskový. Komerční pojištění je proto buď není nabízeno nebo je nabízeno za prohibitivní ceny. Co se týče MSP, je soukromý pojišťovací trh v České republice proto považován za trh, který je charakterizován hlubokým nedostatkem nabídky.

(33) České orgány odhadují, že mezinárodní soukromí pojišťitelé vývozních úvěrů, kteří působí v České republice, uzavřeli celkem méně než 240 pojistných smluv s MSP a komerční dceřiná společnost EGAP ne více než 600 pojistných smluv. České orgány dále odhadují, že s malými podniky s vývozním obrátem pod 2 miliony EUR nebylo uzavřeno více než 150 pojistných smluv.

(34) České orgány požádaly národního pojišťitele vývozních úvěrů [...] (*), jakož i dva známé mezinárodní pojišťitele vývozních úvěrů, [...] a [...] o prohlášení, že nemají námítky proti uvedenému systému.

(35) [...] Neexistence nebo nedostatečnost pojistného krytí pro tento druh rizika byla tedy podpořena prohlášením národního pojišťitele úvěrů.

(36) [...] a [...] však požadované prohlášení neposkytly. [...]

(37) České orgány dále uvedly, že malé podniky oznámily, že když se obrátily na komerční pojišťitele úvěrů, byly odmítnuty nebo měly negativní zkušenosti. Oznámení kromě toho zahrnuje dopisy Hospodářské komory České republiky, Sdružení malých a středních podniků a České bankovní asociace, jež potvrzují neexistenci pojištění úvěrů pro malé a velmi malé podniky.

(38) Z podkladů předložených českými orgány se zdá, že pojištění krátkodobých vývozních úvěrů není pro MSP < 2m dostatečně dostupné. Tato skutečnost však nebyla potvrzena prohlášeními dvou velkých známých mezinárodních pojišťitelů vývozních úvěrů. Ačkoliv české orgány žádaly o toto prohlášení u dvou takovýchto pojišťitelů, jež působí v České republice, společností [...] a [...], prohlášení nebyla předložena, čímž nebyl splněn požadavek stanovený v bodě 2.5 Sdělení o uplatnění únikové doložky.

(39) Komise má proto pochybnosti, zdali je splněna podmínka nedostupnosti nebo nedostatečnosti krytí pojištění vývozních úvěrů nabízeného soukromými pojišťiteli malým podnikům s omezeným obrátem.

3.1.3 Přiblížení pojistných sazeb sazbám účtovaným jinde

(40) Sdělení ⁽⁶⁾ vyžaduje srovnání pojistných sazeb, které mají být účtovány podle českého programu se sazbami účtovanými jinde.

(41) Podle českých orgánů nemohou být sazby specifické pro určitý sektor realisticky použity na segment českých MSP vzhledem k jeho zvláštnosti. České orgány tvrdí, že výsledky srovnání s trhy jiných států by se výrazně lišily v závislosti na velikosti, počtu podniků, diversitě sektorů a exportním potenciálu MSP v dané zemi.

(42) České orgány v této souvislosti uvádějí, že pro srovnání pojistných sazeb je nevhodnějším referenčním trhem celkový trh s komerčním pojištěním úvěrů v České republice.

(*) Obchodní tajemství.

(6) Ve znění Úř. věst. C 325, 22.12.2005, s. 22.

- (43) Kromě toho nemají české orgány údaje o pojistných sazbách jiných komerčních pojistitelů na českém trhu. V důsledku této skutečnosti založila EGAP své výpočty pojistné sazby na údajích dostupných od KUP (?), což je samostatně řízená dceřiná společnost EGAP činná v sektoru tržního pojištění úvěrů nepodporovaného státem. Při zohlednění skutečnosti, že KUP je dominantním účastníkem na trhu s tržním podílem ve výši 51 %, mohou být její sazby považovány za základ pro srovnání.
- (44) Pro odvození přiměřených pojistných sazeb pro MSP byly použity průměrné sazby celého komerčního trhu s pojištěním vývozních úvěrů KUP z roku 2005 a první poloviny roku 2006.

a) Komerční pojistné sazby pro rok 2006

- (45) Průměrná pojistná sazba na celém trhu s pojištěním vývozních úvěrů KUP se pro rok 2006 rovná [...] %. Tento údaj je výsledkem výpočtu, při kterém bylo vzato v úvahu 1) **škodní poměr** (očekávaný škodní průběh, který je čistou rizikovou pojistnou sazbou), 2) **podíl nákladů** (správní a provozní náklady v poměru k částce pojištěných pohledávek) a 3) **míra zisku** (náklady alternativních příležitostí kapitálu). Tato sazba slouží jako srovnávací sazba.
- (46) Hlavní součástí výše uvedené pojistné sazby je **škodní poměr** (LR). Odhadovaný konečný škodní poměr pro následující pojišťovací období je založen na průměru škodních poměrů předchozího roku ([...] %). Bezpečnostní přírážka je vypočítána jako směrodatná odchylka od souboru škodních poměrů všech předchozích let ([...] %). Výsledný škodní poměr činí [...] % ([...] % průměr + [...] % směrodatná odchylka). Odhad konečného škodního poměru pro následující období je zdrženlivý, neboť variabilita vývoje škod vyjádřená směrodatnou odchylkou je spíše vysoká. Na druhé straně slouží jako nárazník proti jakýmkoliv případným neočekávaným pojistným událostem.
- (47) Při výpočtu **podílu nákladů** (PN) byly vzaty v úvahu pouze celkové výdaje. Očekávaný podíl nákladů pro rok 2006 je [...] %.
- (48) Vyžadovaná **míra zisku** (MZ) odráží požadovaný výnos z kapitálu pro tento předmět podnikání. Byla vypočítána na hodnotu [...] %. Určitý dodatečný ziskový potenciál je do konservativní bezpečnostní přírážky také zahrnut.
- (49) Výsledná komerční pojistná sazba je s ohledem na výše uvedená kritéria shrnuta v následujícím vzorci:

$$(LR + ER) \times (1 + PM) = [...]$$

b) Průměrná pojistná sazba pro MSP

- (50) Sazba pro MSP je vypočítána podobně jako celková komerční třída úvěruschopnosti, přičemž se bere v úvahu, že **podíl nákladů** je více než třikrát vyšší s ohledem na výše uvedené vyšší marketingové a správní náklady spojené s vyšším stupněm asistence, jež při pojišťování MSP zapotřebí. Tato sazba by potom činila [...] % namísto [...] %.

- (51) **Škodní poměr** plynoucí z pojistně-matematických výpočtů je považován za statisticky totožný. Podle českých orgánů nebyl na základě údajů dostupných KUP zjištěn žádný negativní dopad nízké diversifikace rizika, velikosti a kvality MSP na škodní poměr.
- (52) Proto byla po příslušných úpravách, které zohledňují vyšší správní náklady, stanovena odhadovaná pojistná sazba pro MSP na [...] %. Takováto sazba bude podle zprávy připojené k oznámení plně pokrývat zvýšené správní náklady související s pojištěním MSP, jakož i pojistná rizika.
- (53) Zdá se proto, že při zohlednění výše uvedených skutečností je splněna podmínka přiblížení pojistných sazeb k sazbám účtovaným jinde stanovená v bodě 2.5 sdělení.

3.2 Podpora zprostředkovatelům

- (54) Aby opatření spadalo do oblasti působnosti čl. 87 odst. 1 Smlouvy, musí být současně splněna čtyři kritéria:
- opatření musí zahrnovat použití státních zdrojů,
 - opatření musí znamenat udělení selektivní výhody příjemci,
 - opatření musí ovlivnit obchod mezi členskými státy,
 - opatření musí hrozit narušit hospodářskou soutěž.
- (55) Tento režim bude otevřený pro všechny pojistitele úvěrů, kteří jsou činní nebo v budoucnosti vstoupí na český trh pojištění úvěrů a budou ochotni a schopni plnit úkoly, které jsou očekávány od zprostředkovatelů.
- (56) Správní náklady vyřizování pojištění spojených s uvedeným pojištěním MSP ponese zprostředkovatelé. Provise pro zprostředkovatele se bude skládat z provise pro zprostředkovatele/makléřské provise, jež nepřesáhne skutečné náklady, jež byly způsobeny pojištěním MSP a přiměřeného zisku. V žádném případě nepřesáhne [...] % vybraného pojistného. Konečná provise vezme v úvahu údaje známé z českého pojišťovacího trhu. Bude stanovena jako výsledek jednání se zúčastněnými stranami a bude stejná pro všechny zprostředkovatele. České orgány potvrdily, že makléřská provise bude každoročně upravována tak, aby nepřesáhla skutečně vynaložené náklady plus přiměřený zisk.
- (57) Podle českých orgánů nepřevádí EGAP zprostředkovatelům pojištění žádné státní zdroje, neboť celkové náklady zprostředkování nese stát, nýbrž zákazník, který platí vyšší, tržní pojistné. Břemeno nákladů je proto přeneseno na trh.
- (58) Nezdá se proto, že by opatření zúčastněným zprostředkovatelům poskytovalo jakoukoliv výhodu ze státních zdrojů. Není proto zřejmé, že by opatření na úrovni zprostředkovatelů poskytovalo státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

(?) Komerční úvěrovou pojišťovnu EGAP, a.s.

4. ZÁVĚR

(59) V tomto stádiu opatření nespĺňuje podmínky pro použití únikové doložky stanovené v bodě 4.4 sdělení. České orgány zejména neposkytly důkazy o nedostupnosti nebo nedostatečnosti pojistného krytí vývozních úvěrů od dvou velkých známých mezinárodních soukromých pojistitelů vývozních úvěrů. V rámci předběžného hodnocení stanoveného článkem 6 nařízení Rady (ES) č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES, má Komise pochybnosti o jeho charakteru jako státní podpory ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES a jeho možné slčitelnosti se společným trhem a zejména o nedostupnosti nebo nedostatečné dostupnosti pojištění krátkodobých vývozních úvěrů pro MSP, jejichž celkový roční obrat nepřesahuje 2 miliony EUR.

5. ROZHODNUTÍ

(60) S ohledem na výše uvedené žádá Komise v rámci postupu podle čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES Českou republiku, aby během jednoho měsíce ode dne doručení tohoto dopisu předložila své připomínky a dále vyzývá zúčastněné třetí strany, aby během jednoho měsíce ode dne zveřejnění shrnutí tohoto dopisu v *Úředním věstníku Evropské unie* předložily své připomínky. Komisi zejména zajímají:

— důkazy prokazující rozsah, ve němž je poskytováno pojištění krátkodobých vývozních úvěrů a v němž je dostupné MSP s celkovým ročním vývozním obratem

nepřesahujícím 2 miliony EUR, včetně podmínek, za nichž je takovéto pojištění poskytováno, a

— jak dalece může být uvedený stupeň dostupnosti považován za dostatečný pro tyto MSP, jež jsou znevýhodněny nedostatečnou diversifikací zákazníků a u nichž existují významné dodatečné marketingové náklady, aby se mohlo mít za to, že mají přístup k pojištění krátkodobých vývozních úvěrů.

(61) Komise vyzývá české orgány, aby kopii tohoto dopisu neprodleně zaslaly potenciálním příjemcům podpory.

(62) Komise si dovoluje České republice připomenout, že čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES má odkladný účinek, a ráda by ji upozornila na článek 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999, který stanoví, že příjemce musí veškerou protiprávní podporu navrátit.

(63) Komise tímto Českou republiku upozorňuje, že uvědomí zúčastněné strany zveřejněním tohoto dopisu a jeho stručného shrnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*. Uvědomí také zúčastněné strany ve státech ESVO, které jsou signatáři Dohody o EHP, zveřejněním oznámení v dodatku EHP *Úředního věstníku Evropské unie* a bude informovat Kontrolní úřad ESVO zasláním kopie tohoto dopisu. Všechny tyto zúčastněné strany budou vyzvány, aby předložily své připomínky do jednoho měsíce od dne zveřejnění daného dopisu či oznámení."